

**Opisivači za sažetak na državnoj maturi iz Hrvatskoga jezika
u školskoj godini 2024./2025. (probni ispit)**

Uvod – naslov teksta, ime autora, tema, namjena

Očekivano

- naslov: *Tiskana ili e-knjiga?*
- autor: Deni Miličević
- namjena: objasniti razlike između tiskanih i e-knjiga / predstaviti prednosti i nedostatke tiskanih i elektroničkih knjiga / informirati čitatelje o karakteristikama tiskanih i elektroničkih knjiga / potaknuti ljude na čitanje, bez obzira na to je li riječ o tiskanim ili e-knjigama
- tema: razlike između tiskanih i elektroničkih knjiga / prednosti i nedostaci tiskanih i elektroničkih knjiga / usporedba tiskanih i elektroničkih knjiga

1. odlomak – osnovna misao + podupirući podatci

Osnovna misao, očekivano

Knjige oduvijek imaju nezamjenjivu ulogu u prenošenju znanja i razvoju kulture. / Knjige su važne za civilizacijski napredak. / Knjige pokazuju koliko je neka civilizacija napredovala.

Podupirući podatci, očekivano

- U knjigama su tijekom povijesti očuvani dokazi kulturnih i znanstvenih dostignuća.
- Knjige predstavljaju sintezu svih ljudskih znanja i postignuća.
- Knjige sadržavaju tekstove koji ispunjavaju različite funkcije / imaju različite namjene u različitim životnim situacijama i razdobljima.
- Za modernoga je čovjeka vještina čitanja s razumijevanjem presudna.

2. odlomak – osnovna misao + podupirući podatci

Osnovna misao, očekivano

U današnje doba knjige se često digitaliziraju, no to ima i svoje nedostatke. / Elektroničke knjige imaju brojne nedostatke.

Podupirući podatci, očekivano

- Elektroničke knjige moguće je čitati isključivo s ekrana uređaja, a oni emitiraju zračenja koja mogu izazvati štetne posljedice po čitateljevo zdravlje (npr. mogu poremetiti bioritam i sl.).
- Izostaje čitateljev neposredan fizički doživljaj knjige (dodir i miris, pogled na lijepo složene police knjiga).

- Digitalni internetski sadržaj sve više uvlači čitatelje u svijet ekrana, što negativno utječe na socijalizaciju.
- Umjesto da se čovjek odmiče od digitalne tehnologije i užurbanoga načina života, e-knjiga još ga više uvlači u taj svijet.
- E-knjiga doprinosi kaotičnosti suvremene civilizacije.

3. odlomak – osnovna misao + podupirući podatci

Osnovna misao, očekivano

Elektronička knjiga ipak ima i brojne prednosti. / Brojne su pozitivne strane elektroničke knjige u odnosu na tiskanu knjigu.

Podupirući podatci, očekivano

- E-knjiga brzo je i lako dostupna čitateljima.
- Na mrežnim stranicama postoji veći izbor autora i naslova nego u knjižnicama.
- Dostupni su i manje poznati autori čija djela još nisu tiskana.
- E-knjiga na mobitelu ili e-čitaču lakše se prenosi, zauzima manje prostora u torbi, ima pozitivan utjecaj na okoliš jer se štedi papir i tinta.
- Sadržaji e-knjige često su interaktivni i grafički obrađeni.

Zaključak – autorov zaključak, autorov stav

Očekivano

- Autorica objektivno predstavlja prednosti i nedostatke obje vrste knjiga te potiče na čitanje.
- Autorica zaključuje da je odluka za tiskanu ili e-knjigu čitateljev osobni izbor. / Nije važan oblik knjige, nego čitanje. / Bez obzira na oblik knjige čitanjem se obogaćuje znanje i razvija kreativnost.

Ljestvica za bodovanje sažetka (Ispitni katalog – tablica 10.)

SADRŽAJ (3 boda)

3 boda	Navedeni su opći podatci o tekstu (ime autora, naslov teksta). Određeni su tema i namjena teksta te autorov stav o temi. Izdvojene su osnovne misli i važne pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli. Ne navode se suvišne pojedinosti. Osnovne su misli oblikovane vlastitim riječima, a samo su ključne riječi prenesene iz polaznoga teksta.
2 boda	Navedeni su samo neki opći podatci o tekstu. Tema, namjena i autorov stav određeni su vrlo općenito. Izdvojene su samo neke osnovne misli i samo neke važne pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli. Neke su pojedinosti navedene kao osnovne misli ili je navedeno mnogo suvišnih pojedinosti. Osnovne misli djelomično su oblikovane vlastitim riječima. Uz ključne riječi iz polaznoga teksta preneseni su i drugi izrazi.
1 bod	Tekst je prepričan bez sažimanja. Navedeni su samo neki opći podatci o tekstu. Tema, namjena i autorov stav nejasno su određeni. Izdvojena je samo jedna osnovna misao i niz nepovezanih i nevažnih pojedinosti. Osnovna misao ili misli uglavnom su oblikovane riječima izravno prenesenima iz polaznoga teksta.
0 bodova	Ne određuje se tema, namjena teksta i autorov stav i ne izdvaja se nijedna osnovna misao. Navedene su uglavnom nevažne pojedinosti. Veći dio sažetka prepisan je iz polaznoga teksta.

ORGANIZACIJA TEKSTA I STIL (3 boda)

3 boda	Sažetak se sastoji od uvoda, razrade i zaključka. U razradi teksta osnovne su misli iznesene jasnim i logičnim slijedom s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti su logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta postiže se upotrebom veznih sredstava. Sažetak je napisan objektivno, jasnim jezikom i primjerenim stilom.
2 boda	Sažetak se sastoji od uvoda, razrade i zaključka, ali uvod i zaključak nisu u potpunosti logično povezani s razradom. U razradi teksta osnovne su misli uglavnom iznesene jasno i logično s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti nisu uvijek logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta uglavnom se postiže upotrebom veznih sredstava. Sažetak je napisan uglavnom objektivno, jasnim jezikom i primjerenim stilom.
1 bod	Sažetku nedostaje uvod ili zaključak. U razradi teksta osnovne su misli iznesene djelomično jasno i logično s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti su samo navedene i djelomično su logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta rijetko se postiže upotrebom veznih sredstava. U dijelovima teksta koji se navodi vlastitim riječima upotrijebljene su riječi ili izrazi primjereni stilu.
0 bodova	Sažetak nije trodijelno strukturiran. U razradi teksta nisu iznesene osnovne misli. Pojedinosti koje su iznesene nisu povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta ne postiže se upotrebom veznih sredstava. Upotrebljavaju se riječi i izrazi koji nisu primjereni temi i stilu.

JEZIČNA TOČNOST (3 boda)	
---------------------------------	--

3 boda	Sažetak je pravopisno, gramatički i leksički točan.
2 boda	Sažetak je uglavnom pravopisno, gramatički i leksički točan.
1 bod	Sažetak je djelomično pravopisno, gramatički i leksički točan.
0 bodova	Sažetak je pravopisno, gramatički i leksički netočan.